Rapport

2007:14

Marknadskontroll av solskydd med sugkoppsfäste

Konsument verket • KO

Marknadskontroll av solskydd med sugkoppsfäste

Rapport 2007:14

© Konsumentverket 2007

Sammanfattning

Konsumentverket är tillsynsmyndighet över produktsäkerhetslagen och lagen om leksakers säkerhet. Lagstiftningen är till för att skydda konsumenten från farliga produkter. Det är alltid tillverkarens (näringsidkarens) ansvar att tillhandahålla säkra produkter. Genom marknadskontroller kan myndigheten följa upp att lagstiftningens krav respekteras av näringsidkarna.

Sugkoppar som lossnat från leksaker eller från solskydd innebär en kvävningsrisk och har orsakat flera olycksfall bland barn. I Frankrike dog ett barn efter att ha fått en sugkopp från ett solskydd i halsen. Sugkoppen fick inte plats i cylindern som ska motsvara ett barns strupe. I leksaksstandarden EN 71-1:2005 krävs därför att lösa eller avtagbara sugkoppar samt sugkoppar fastsatta med en snodd ska ha en storlek så att de inte går igenom tolk E (större än 44,5 mm i diameter). Sugkoppar som lossnar från en leksak när den dragprovas med 90 Newton i 10 sekunder ska inte heller passera genom tolk E. Detta gäller leksaker avsedda för barn under tre år. Om leksaken är avsedd för större barn ska den vara försedd med varningstext.
För solskydd saknas det en standard men eftersom risken och riskgruppen är densamma kan man hänvisa till testmetoderna i leksaksstandarden.
Produktsäkerhetslagen gäller oavsett.

Hösten 2006 startades en marknadskontroll av solskydd med sugkoppsfäste för att följa upp anmälningar som inkommit till Konsumentverket. 14 stycken produkter köptes in och skickades till SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut för provning. Av de 14 testade solskydden klarade fem provning enligt testmetoderna 5.13a (lösa sugkoppar) och 5.13b (dragprovning) i leksaksstandarden SS-EN 71-1:2005. Övriga nio klarade inte kraven.

Konsumentverket begärde in svar med åtgärdsplan från de företag med produkter som inte klarade provningen. Samtliga svarade att de frivilligt vidtar åtgärder för att komma till rätta med problemet.

Innehållsförteckning

Inledning 5
Bakgrund 5
Syfte 5
Metod 6
Resultat 6
Slutsatser 6

Bilagor
Bilaga 1. Kort information om produktsäkerhetslagen

Inledning

Konsumentverket ansvarar för tillsynen och efterlevnaden av produktsäkerhetslagen (2004:451) och lagen om leksakers säkerhet (1992:1327). Produktsäkerhetslagens syfte är att förhindra att varor och tjänster orsakar skada på person. Det är alltid näringsidkarens ansvar att tillhandahålla säkra produkter.

För leksaker finns en standard SS-EN 71-1:2005. I leksaksstandarden finns krav på hur leksaker ska vara utformade så att de kan anses säkra för barn att använda. För sugkoppsleksaker avsedda för barn under 3 år gäller att lösa eller avtagbara sugkoppar samt sugkoppar fastsatta på leksaken med snöre eller snodd ska ha en storlek så att de inte kan passera genom tolk E, d.v.s. att de ska vara större än 44,5 mm i diameter. Sugkoppar som lossnar från en leksak när den dragprovas med 90 Newton i 10 sekunder ska inte heller passera genom tolk E. Om leksaken är avsedd för större barn ska den vara försedd med varningstext.

Produktsäkerhetslagen ska skydda konsumenter från farliga produkter oavsett om det finns en standard för produkten eller ej. Solskydd omfattas i dagsläget inte av någon standard. Kvävningsrisken för solskydd med sugkoppsfäste täcks alltså inte av leksaksstandarden men Konsumentverket gör bedömningen att leksaksstandarden kan användas analogt då risken och riskgruppen är densamma. För solskydd med sugkoppsfäste kan en hänvisning till testmetoderna 5.13a (lösa sugkoppar) och 5.13b (dragprovning) i leksaksstandarden anses relevant.

Bakgrund

Hösten 2006 startades en marknadskontroll av solskydd med sugkoppsfäste för att följa upp anmälningar som inkommit till Konsumentverket. Produkter som innehåller sugkoppar kan innebära en kvävningsrisk. Lösa sugkoppar har orsakat flera olycksfall bland barn, även dödsolyckor. I Frankrike inträffade en olycka med dödlig utgång då en sugkopp från ett solskydd fastnade i barnets hals.

Syfte

Marknadskontrollens syfte var att uppmärksamma tillverkare och importörer av solskydd med sugkoppsfäste på de risker som föreligger med lösa sugkoppar med liten diameter. Syftet var även att få importörer och återförsäljare att ställa krav på tillverkarnas utformning av produkterna så att konsumenterna erbjuds säkra varor.

Metod

Konsumentverket genomförde en marknadskontroll av solskydd med sugkoppsfäste under hösten 2006. 14 stycken produkter köptes in och skickades till SP Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut, numera SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut. Solskydden provades enligt 5.13a och 5.13b i leksaksstandarden SS-EN 71-1:2005.
Kraven för respektive testmetod beskrivs enligt följande;
- Krav 5.13 a): Lösa sugkoppar, löstagbara sugkoppar och sugkoppar fastsatta på leksaken med snöre, elastiskt band eller liknande bindning skall inte passera genom tolk E.
- Krav 5.13 b) Dragprovning: Sugkoppar som lossnar från en leksak när den dragprovas med 90 Newton i 10 sekunder skall inte passera genom tolk E.

Resultat

Av 14 testade solskydd klarade fem provning enligt 5.13a och 5.13b i SS-EN 71-1:2005. Se sammanställningstabell 1.
De övriga nio solskydden klarade inte provning enligt 5.13a och 5.13b i SS-EN 71-1:2005. Se sammanställningstabell 2.

Slutsatser

Företagen som importerat de 14 solskydden till Sverige kontaktades med brev där resultatet för respektive produkt meddelades. Konsumentverket begärde in svar med åtgärdsplan från de företag med produkter som inte uppfyllde kraven enligt 5.13a och 5.13b i SS-EN 71-1:2005. Samtliga företag med solskydd som inte klarade provning enligt ovan svarade att de vid kommande beställningar kommer att ställa krav på sugkoppens diameter alternativt krav på att sugkoppen sitter fast.

När företagen uppmärksammades på risken med lösa sugkoppar med liten diameter svarade alltså samtliga företag att de frivilligt vidtar åtgärder för att komma till rätta med problemet – kvävningsrisk för små barn.

Bilaga 1

Sammanställningstabell över solskydd som klarat dragprovning/småbollstolk

Namn/beteckning	Leverantör	Inköpsställe	Uppfyller 5.13 a)	Uppfyller 5.13 b)	Bilaga
Molly-Posteriore, solskydd för bakruta / Artnr. 6691.8	LAMPA S.p.A, 46019 Viadana (MN), Italien	Micro i Barkarby	Ej tillämpligt	JA	3
Safari Collection, Solskydd för bakruta / Stock no. 12828	KEL-GAR INC, P.O Box 796934, Dallas, Texas 75379-6934, USA	Babyland i Barkarby	Ej tillämpligt	JA	8
Solgardin Akta-Graco 1-pack / AKGAC001E PPPD0127A	Lombard Shipping PLC, Lombard House, Whitehouse Business Centre, Lovetofts Drive, Ipswitch – Suffolk IP1 5SF, Storbritannien Rubbermaid Luxemburg Sarl div. Graco, Zone Industrielle Haneboesch, L-4562 Niedercorn, Luxemburg	Babyland i Barkarby	Ej tillämpligt	JA	9
Disney, 2 x solskydd sidoruta, Nalle Puh, / Varenummer 2600266	Hall-Miba AB, Sweden, www.hall-miba.se	Shell Norrstrand-Nobelplan i Karlstad	Ej tillämpligt	JA	14
Disney, 2 x solskydd sidoruta, Nalle Puh / --	ESA Scandinavia - Denmark	Statoil Kroppkärr i Karlstad	Ej tillämpligt	JA	15

Bilaga 2

Sammanställningstabell över solskydd som ej klarat dragprovning/småbollstolk

Namn / beteckning	Leverantör	Inköpsställe	Uppfyller 5.13 a)	Uppfyller 5.13 b)	Bilaga
Deluxe Windows shade / 2320768	www.hall-miba.se	Micro i Barkarby	NEJ	NEJ	4
Solskydd Musse Pigg 2-pack / CA131425 N°Vert 0800170111	Siepa	Babyland i Barkarby	NEJ	NEJ	5
Solskydd Bamse 2006, två olika motiv / KÄ 939089	Egmont Kärnan AB, Malmö, 2005	Babyland i Barkarby	NEJ	NEJ	6
Solskydd Carlo 2-pack svart / CA 402500 Varenummer 140391	Satex, Special Auto Trading A/S, ww.satex.dk	Babyland i Barkarby	NEJ	NEJ	7
Solgardin Solar Max Amvina / AV14016	Sunshine Kids Juvenile Products UK, www.sunshinekids.co.uk	Babyland i Barkarby	NEJ	NEJ	10
Biltema solskydd för sidruta Katt 2-pack / Artnr. 39-317	Biltema, www.biltema.com	Biltema i Karlstad	NEJ	NEJ	11
Biltema solskydd för sidruta Fåglar / Artnr. 39-318	Biltema, www.biltema.com	Biltema i Karlstad	NEJ	NEJ	11
Disney, Princess 2 x solskydd sidoruta / Varenr: 2600181	ESA Scandinavia A/S –Denmark, www.esa.dk	Shell Våxnäs i Karlstad	Ej tillämpligt	NEJ	12
Solskydd för bakruta, Winnie the Pooh / --	Kaufmamm, Neuheiten & Spezialbedarf GmbH, 70771 L.-Echterdingen. Tel 07 11 / 9 90 85-0	OK-Q8 Våxnäs i Karlstad	NEJ	NEJ	13

Bilaga 1

Kort information om produktsäkerhetslagen

Konsumentverket är tillsynsmyndighet enligt produktsäkerhetslagen (2004:451), nedan PSL. Lagen har till ändamål att motverka att varor och tjänster orsakar skada på person. Enligt PSL får endast säkra varor och tjänster tillhandahållas av näringsidkare.

En vara och tjänst är säker om den vid normal och rimligen förutsebar användning och livslängd inte för med sig någon risk för människors hälsa och säkerhet eller bara en låg risk. Enligt lagen antas en vara som uppfyller en standard som överför en Europastandard vara säker ifråga om sådana risker som omfattas av standarden. Avviker en vara från standard kan detta utgöra en stark indikation på att den inte uppfyller PSL:s säkerhetskrav.

En vara som inte motsvarar säkerhetskraven är enligt PSL:s terminologi farlig. Om en näringsidkare tillhandahåller en farlig vara kan ett ingripande enligt PSL vara motiverat.

Om åtgärder måste genomföras skall Konsumentverket ta upp förhandlingar med näringsidkaren i syfte att denne frivilligt skall ta på sig att genomföra de åtgärder som behövs.

Om frivilliga åtgärder inte vidtas kan verket förbjuda näringsidkaren att tillhanda-hålla en vara eller tjänst, ålägga näringsidkaren att lämna säkerhets- eller varningsinformation samt ålägga denne att återkalla en vara eller tjänst. Sådana ålägganden skall förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt. En näringsidkare som medvetet eller av oaktsamhet undviker att göra vad som krävs för att försäkra sig om att de varor som tillhandahålls är säkra kan åläggas att betala en sanktionsavgift på lägst femtusen kronor och högt fem miljoner kronor. (Sanktionsavgift får inte åläggas någon för en överträdelse av ett förbud eller en underlåtelse att följa ett föreläggande som har meddelats vid vite.)

En näringsidkare som har tillhandahållit en farlig vara eller tjänst skall utan dröjsmål vidta de åtgärder som krävs för att förebygga skadefall. Vidare skall näringsidkaren omedelbart underrätta Konsumentverket.

Tillverkare skall bedriva ett förebyggande produktsäkerhetsarbete i syfte att få kännedom om skaderisker hos de varor som de tillhandahåller eller har tillhandahållit.

PSL i sin helhet och information om näringsidkares skyldigheter finns på Konsumentverkets hemsida www.Konsumentverket.se Där finns bland annat blanketter för underrättelse om farliga varor och tjänster. Gå in under fliken ”för företagare” och sedan ”produktsäkerhet”.

Konsumentverket
Box 48
651 02 Karlstad

Telefon: 0771-42 33 00
Webbplats: www.konsumentverket.se
E-post: konsumentverket@konsumentverket.se